

N:o 59.

Af Herr Anders Bengtsson: Om anslag för meddelande af undervisning i sättet att uppföra ändamålsenliga och vedbesparande eldstäder.

Näst föda och kläder gifves det väl icke för den civiliserade menskan något närmare materielt behof än bränsle och åstadkommandet af de förra skulle tydligen icke heller kunna försiggå utan anskaffande af det senare. Gäller detta i allmänhet, så blir det dock af särskild betydelse för ett nordiskt klimat. I samma mån som befolkningen stiger och behofven på andra områden ökas, ökas också behofvet af bränsle. Äro de för handen varande tillgångarne begränsade, så måste antingen nya källor för sådana uppletas, eller ock den nyttiga effekten af redan anlitade tillgångar förökas, om icke brist slutligen skall uppstå.

Af ålder har i vårt land skogsbränslet varit det, som nästan uteslutande begagnats; den ökade förbrukningen har likväl på senare tid föranlett användning äfven af stenkol och tekniska förbättringar vid bränslets begagnande tid efter annan vidtagits i ändamål att nedsätta åtgången deraf. Dessa åtgärder hafva dock nästan uteslutande gällt industrien, men för husbehofsförbrukningen hafva framstegen varit mycket obetydliga och åtgången af skogsbränsle fortfar att vara lika betydande, måhända till och med ännu större än förut. Det ligger i sakens natur att den förbrukade mängden deraf icke hittills kunnat med fullt exakta siffror bestämmas, men de approximativa tal, till hvilka man kommit, att nemligen af den beräknade totala årsafverkningen af landets skogar — i rundt tal 10,600,000 famnar om 100 kub.-fot fast vedmassa — husbehofsbränslet ensamt skall utgöra mera än hälften, eller 6,000,000 famnar, torde härvidlag åskådliggöra både den absoluta och kompara-

tiva vigten af denna kontingent. Hvilket ofantligt värde dessa millioner famnar ved innehålla, torde inses, om man reducerar bränslevärdet af de årligen importerade stenkolen — cirka 30 millioner kub.-fot — uti famnar ved. Det visar sig då, att huru hög denna siffra än är, uppgående i penningvärde öfverhufvud till mer än hela vår årliga spanmålsexport, motsvarar den dock föga mer än $\frac{1}{6}$ af det för husbehof använda vedbränslet, om efter vanlig beräkning en famn barrved sättes lika med $28\frac{1}{3}$ kubikfot Newcastle-stenkol. Oafsedt således den mycket omordade öfverafverkningen af vårt lands skogar, torde det förefalla alldeles klart, att denna stora förbrukning af hufvudsakligen yngre skog till husbehof ganska väsentligt inverkar hämmande på bibehållandet och förökandet af skogstillgångarne för produktiva ändamål, till hvilka den eljest kunde besparas och användas. Om sålunda det husliga behofvet af skogsbränsle kunde borttagas, skulle synbarligen allt tal om skogarnes devastation för en lång framtid bringas till tystnad. Vål kan en sådan lösning af frågan icke åvägbringas, men redan en minskning af den oerhörda åtgången torde vara förtjent af uppmärksamhet.

Det är bekant att eldstäderna, särdeles på landsbygden, för det mesta ännu äro af samma primitiva beskaffenhet som förr, och att de derföre kräfva mycket mera bränsle än som under andra förhållanden skulle erfordras. Detta oaktadt fylla de på ett föga tillfredsställande sätt sin uppgift att utestänga kölden ifrån bostäderna. En förbättring i förevarande fall synes i följd häraf vara en fråga som väntar sin lösning. Vål kunna vägarne till detta mål vara olika och såväl enskilda som allmänna bemödanden erfordras, men då detta ämne i hög grad tyckes beröra det allmänna, torde ett försök från statens sida att underlätta och befordra ett skyndsammare arbete i den antydda rigtningen vara att önska och förvänta, särdeles som en början härmed borde kunna åstadkommas utan stora kostnader. Den närmast liggande åtgärd, som i detta fall tyckes kunna anlitas, vore väl att allmänna uppmärksamheten rigtades på vigten och den ekonomiska fördelen af bättre inrättade eldstäder och att undervisning i dessas uppförande kostnadsfritt meddelades. För detta ändamål skulle, efter all sannolikhet, anslag af staten till aflöning och resekostnad åt en eller flera i saken hemmastadde personer, som hade till åliggande att under resor i landet hålla föredrag om de lämpligaste metoderna, samt att i utförandet lemna råd och undervisning, blifva till icke så ringa gagn.

Metoderna för vinnande af en väsentlig bränslebesparing i hushållen kunna visst vara skiljaktiga och lämpade efter olika förhållanden, men skall en dylik metod vinna uppmärksamhet och efterföljd af den stora

allmänheten, synes den nödvändigt fordra billigt utförande, på samma gång som den lemna ekonomiska fördelar vid användningen. I detta afseende hafva redan inom vårt land af därför nitälskande personer med framgång försök blifvit anställda, hvilka haft till resultat en besparing af hälften, ja till och med $\frac{2}{3}$ af det förut begagnade bränslet, och kunskapen derom samt om de dervid begagnade metoderna torde blott behöfva att inläras och i vidare kretsar spridas för att vinna behörig efterföljd.

Staten såväl som enskilda medborgare hafva gjort stora uppföringar för att ordna skogshushållningen och åstadkomma återväxt på afbrukade skogsmarker. Huru fruktbringande dessa åtgärder än kunna blifva, ligger det likväl i öppen dag, att ett ännu kraftigare och mera hastigt verkande medel till bibehållande af landets skogstillgångar skulle det vara att söka åstadkomma en afsevärd minskning af husbehofsbränslet. Att gifva en impuls och ett föredöme i denna syftning borde vara ett mål nog viktigt för att af statsmakterna med välvilja omfattas och framtiden skulle måhända deraf hemta oberäkneliga fördelar.

På grund af hvad ofvan anfördt blifvit får jag sålunda vördsam samt föreslå,

att Riksdagen behagade ställa till Kongl. Maj:ts förfogande ett anslag af 4,000 kronor för att användas till anslag åt lämplig och sakkunnig person, som erhåller uppdrag att lemna undervisning, företrädesvis åt smärre jordegare, i sättet att uppföra ändamålsenliga och vedbesparande eldstäder.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1882.

Anders Bengtsson.

I förestående motion instämma:

N. Nilsson
i Vrångebol.

B. Bengtsson
i Gunneby.